

Svet
Evropske unije

Bruselj, 4. marec 2021
(OR. en)

6645/21

AGRI 102
PHYTOSAN 6

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Uporaba biotičnih zatiralcev (makroorganizmov) proti škodljivim organizmom rastlin – <i>orientacijska razprava</i>

V prilogi vam pošiljamo informativni dopis predsedstva za orientacijsko razpravo o navedeni zadevi na zasedanju Sveta za kmetijstvo in ribištvo 22. in 23. marca 2021.

INFORMATIVNI DOPIS

Uporaba biotičnih zatiralcev (makroorganizmov) proti škodljivim organizmom rastlin

1. Evropski zeleni dogovor, ki ga je Evropska komisija predstavila decembra 2019, je nova strategija za rast, katere cilj je preobraziti EU v pravično in uspešno družbo s sodobnim, konkurenčnim in z viri gospodarnim gospodarstvom. Vključuje ključne politike in ukrepe, potrebne za preobrazbo gospodarstva EU ter njegovo usmeritev na pot večje trajnosti. Strategija „od vil do vilic“ je jedro evropskega zelenega dogovora. V njej so celovito obravnavani izzivi trajnostnih prehranskih sistemov. Njen cilj je zlasti znatno zmanjšanje uporabe in odvisnosti od kemičnih pesticidov, gnojil in antibiotikov, pa tudi tveganj, povezanih z njimi in njihovo uporabo.
2. V skladu z evropskim zelenim dogovorom bi bilo treba podpirati naložbe v zelene tehnologije, trajnostne rešitve in nove poslovne priložnosti, ki lahko spodbudijo prehod. Varstvo rastlin je zato toliko pomembnejše, saj število novih škodljivih organizmov in bolezni narašča, večja pa je tudi škoda zaradi znanih škodljivcev in bolezni, kar je posledica globalizacije, pretoka blaga in potnikov ter podnebnih sprememb in ker je na evropskem trgu na razpolago čedalje manj aktivnih snovi.
3. Pomen zdravja rastlin ter razpoložljivost učinkovitih in okolju prijaznih sredstev za boj proti škodljivim organizmom rastlin, varnih tako za potrošnike kot uporabnike, sta osrednji vprašanji skupne politike glede varstva kmetijstva, gozdarstva in naravnih območij Evropske unije. Zato je treba razmisliti o alternativnih pristopih za zmanjšanje odvisnosti od kemikalij. V zvezi s tem je uporaba biotičnih zatiralcev kot enega od načinov biološke zaščite temeljni element integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi.

4. Države članice so pozvane, naj spodbujajo integrirano varstvo rastlin pred škodljivimi organizmi ali varstvo rastlin pred škodljivimi organizmi z nizko uporabo pesticidov, katerega načela so opredeljena v Direktivi 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov. EU je uskladila pravni okvir glede dajanja fitofarmacevtskih sredstev na trg (Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet). Vendar EU nima usklajenega okvira glede dajanja na trg makroorganizmov, ki bi se uporabljali za biotično zatiranje škodljivih organizmov rastlin, saj so ti izključeni s področja uporabe navedene uredbe.
5. Poleg tega namerno sproščanje živih makroorganizmov na ozemlju Unije v okolje z biološkega vidika velja za potencialno sproščanje teh makroorganizmov na celotnem ozemlju Unije zaradi njihove naravne ali inducirane možnosti širjenja. Zato bi bilo treba vsako odločitev podpreti z usklajenimi standardi. Mednarodne standarde glede ocene tveganja in varne uporabe biotičnih zatiralcev je objavilo več mednarodnih organizacij, kot sta Evropska in sredozemska organizacija za varstvo rastlin (EPPO) ali Mednarodna konvencija o varstvu rastlin (IPPC).
6. Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst določa pravila za preprečevanje, čim večje zmanjšanje in ublažitev škodljivih vplivov namernega in nenamernega vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst na biotsko raznovrstnost v Uniji. Ta uredba se ne uporablja ne za rastlinske škodljivce ne za avtohtone ali neinvazivne tujerodne vrste niti ni njen namen urejati uporabo naravnih sovražnikov, antagonistov, tekmecev ali katerih koli drugih organizmov, ki se uporabljajo za zatiranje škodljivcev (biotični zatiralci).

7. Da bi bili ti biotični zatiralci kmetom čim prej na razpolago, bi se lahko države članice z vzajemnim priznavanjem ocen tveganja, ki se opravijo v eni državi članici, izognile podvajanju dela, pod pogojem, da so zadevne podnebne in okoljske razmere ter razmere za kmetovanje dovolj podobne, s čimer imajo tudi biotični zatiralci podobne pogoje, da v takih razmerah uspevajo in se jim prilagodijo. To bi lahko spodbudilo razvoj novih izdelkov, ki bi temeljili na biotičnih zatiralcih, in zagotovilo dodano vrednost biotičnih zatiralcev pri zaščiti pridelka, tudi za zatiranje karantenskih in nadzorovanih škodljivih organizmov. V tem smislu bi Uniji koristil usklajen pristop pri ocenjevanju in dajanju na trg makroorganizmov, ki naj bi učinkovali kot biotični zatiralci za zaščito pridelka, s čimer bi se zmanjšala morebitna tveganja, povezana z vnosom živih vrst v okolje, ter spodbujale trajnostna rast te oblike varstva rastlin, pa tudi raziskave, inovacije in naložbe. Vendar bi moral usklajen pristop zadostovati namenu in biti usmerjen v to, da se kmetom omogoči uporaba biotičnih zatiralcev, hkrati pa ohranijo visoki standardi glede varnosti in higiene, zato se ne bi smele nalagati dodatne ovire za vstop na trg, ki ne bi povečevale varnosti ljudi ali okolja.
8. Predsedstvo je državam članicam prek Delovne skupine direktorjev fitosanitarnih uprav poslalo anketo, katere rezultati so bili predstavljeni in obravnavani na seji delovne skupine 12. februarja 2021. Odgovore so poslale vse države članice. Glavne ugotovitve kažejo, da je sicer veliko držav članic (18) sprejelo nacionalno zakonodajo glede biotičnih zatiralcev, a da so v pristopih precejšnje razlike. Samo pet držav članic sistematično spodbuja izmenjavo informacij s sosednjimi državami o zahtevkih za uvoz biotičnih zatiralcev in njihovem sproščanju. Večina držav članic je odgovorila, da se zavzema za to, da bi se na ravni EU uskladila merila glede uvoza ali sproščanja biotičnih zatiralcev bodisi na splošno (17) bodisi samo glede rastlinojedih biotičnih zatiralcev (4). Poleg tega je velika večina (18) menila, da je potrebna opredelitev biološke zaščite na ravni EU, tudi glede biotičnih zatiralcev, da bi kmete spodbudili k uporabi biološke zaščite in zmanjšanju uporabe pesticidov.

9. V zvezi s tem in v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje, zlasti odstavkom 10 Sporazuma o uporabi členov 225 in 241 Pogodbe o delovanju Evropske unije, bo predsedstvo predlagalo, da Svet pozove Komisijo, naj predloži študijo o stanju v Uniji in možnostih glede uvoza, ocenjevanja, proizvodnje in trženja biotičnih zatiralcev na ozemlju Unije ter po potrebi predloži predlog na podlagi rezultatov študije.
10. Ministre in ministrice na zasedanju Sveta za kmetijstvo in ribištvo 22. in 23. marca 2021 pozivamo k orientacijski razpravi na podlagi naslednjih vprašanj:
- a) Ali se strinjate, da bi bilo treba podpirati in spodbujati uporabo biotičnih zatiralcev kot enega od načinov za zmanjšanje uporabe kemičnih fitofarmacevtskih sredstev?*
 - b) Ali menite, da bi se lahko z uskladitvijo na ravni EU povečala razpoložljivost varnih biotičnih zatiralcev kot koristne alternative kemičnim fitofarmacevtskim sredstvom?*
-